

KVALITET ODGOVORA PRAVOSUĐA BiH NA KORUPCIJU: PRELIMINARNI NALAZI¹

Uprkos značajnoj ulozi pravosuđa u borbi protiv korupcije, istraživanja i izvještaja koji se bave problematikom procesuiranja koruptivnih krivičnih djela u BiH nema mnogo. Otežavajuća okolnost u tom smislu je neujednačenost statističkih podataka o radu sudova i tužilaštava u ovoj oblasti, ali i nedosljedna primjena proaktivne transparentnosti tih institucija. Analiza pokazuje da kvalitet sudskih i tužilačkih akata u BiH, kao neizostavna komponenta efikasnosti pravosudnih institucija, nije na zadovoljavajućem nivou, barem kada je riječ o koruptivnim krivičnim djelima.

SAŽETAK

1. UVOD

Za adekvatnu borbu protiv korupcije u Bosni i Hercegovini (BiH) neophodna je sinergija zakonodavne, izvršne i sudske vlasti na svim nivoima, pri čemu je institucionalno jačanje pravosuđa posebno značajno. Efikasno postupanje pravosudnih institucija u predmetima korupcije podrazumijeva njihovu profesionalnu, nezavisnu i blagovremenu reakciju.² Samo na taj način moguće je doprinijeti ostvarivanju i obaveze efikasnosti u radu i prava na pravično suđenje, te izgradnji i održavanju povjerenja građana u vladavinu prava.

Uprkos brojnim inicijativama domaćih aktera i međunarodnih donatora usmjerenim na pružanje podrške pravosud-

nim institucijama u postupanju povodom predmeta korupcije, djelovanje pravosuđa u ovoj oblasti u generalnom smislu ne ocjenjuje se adekvatnim. Na to upućuju i nalazi iz posljednjih izvještaja Evropske komisije o napretku Bosne i Hercegovine u procesu pristupanja Evropskoj uniji. U tim izvještajima se navodi da je politička volja za borbu protiv korupcije u BiH i dalje uglavnom deklarativne prirode, uz generalno nizak nivo efikasnih istraga, krivičnoga gonjenja i osuđujućih presuda za koruptivna krivična djela, te kaznenu politiku koja ne djeluje odvrćajuće na počinioc tih djela.³

S tim u vezi, a imajući u vidu mali broj inicijativa koje se bave nezavisnim monitoringom i izvještavanjem o radu pravosuđa

¹ Policy Brief je zasnovan na našem izvještaju naslovljenom "Monitoring odgovora pravosuđa BiH na korupciju: pilot-izvještaj" (Sarajevo: Analitika – Centar za društvena istraživanja, 2017)

² Marie Chêne, "U4 Expert Answer: Indicators of Judicial Efficiency in Corruption Cases", Transparency International, 2008, str. 1.

³ Vidjeti, npr., European Union: European Commission, Commission Staff Working Document: Bosnia and Herzegovina 2015 Progress Report, November 2015, SWD (2015) 214 (Brussels: European Commission, 10. 11. 2015). European Union: European Commission, Commission Staff Working Document: Bosnia and Herzegovina 2016 Progress Report, November 2016, SWD (2016) 365 (Brussels: European Commission, 9. 11. 2016).

u ovoj oblasti, osnovni je cilj ovog dokumenta ukazati na uočene propuste u radu pravosudnih institucija u BiH povodom evidentiranja i procesuiranja krivičnih djela korupcije, s posebnim fokusom na statistiku, proaktivnu transparentnost pravosudnih institucija, te sadržaj sudskih i tužilačkih akata. Sva zapažanja iz ovog dokumenta rezultat su istraživanja koje je provedeno tokom 2016. i 2017. godine, a čiji je osnovni cilj bio evaluirati rad pravosuđa na svim nivoima u BiH u postupanju povodom predmeta korupcije. Pilot-istraživanje je provedeno na uzorku predmeta iz 2015. godine, a na osnovu djelimične primjene sveobuhvatnog metodološkog pristupa za procjenu kvaliteta odgovora pravosuđa na korupciju.⁴ Metodološki okvir, koji se nadovezuje na postojeće istraživačke napore u ovoj oblasti u BiH, ali i u drugim zemljama, razvijen je za potrebe ovog istraživanja i monitoringa, a obuhvata šest kategorija, uključujući i pitanja kvaliteta postupka i nezavisnosti i integriteta nosilaca pravosudnih funkcija. Paralelno s korištenjem kvantitativnih podataka o procesuiranju korupcije u BiH koji su dobijeni od Visokog sudskog i tužilačkog vijeća BiH (VSTVBiH), izvještaj na osnovu kojeg je nastao ovaj dokument nudi i komplementaran uvid u sudsku praksu iz oblasti koruptivnih krivičnih djela. Dodatna vrijednost ovakvog metodološkog pristupa jest to što se analizom sadržaja sudskih i tužilačkih akata u odabranim predmetima korupcije omogućava dublje i sistematičnije razumijevanje izazova s kojima se pravosudni sistem suočava u oblasti procesuiranja korupcije,

posebno u odnosu na vlastite kapacitete da se nosi s tom kompleksnom problematikom. U ovoj fazi riječ je o pilot-istraživanju, koje predstavlja uvod u naredna istraživanja i izvještaje, a koji će nastojati pratiti kretanja u BiH u ovoj oblasti u godinama koje slijede.

2. STATISTIČKI POKAZATELJI I TRENDVI U PROCESUIRANJU KORUPTIVNIH KRIVIČNIH DJELA⁵

Statistički podaci o radu pravosuđa neophodni su za dijagnosticiranje njegovih ključnih nedostataka, ali i onih segmenata sistema koji dobro funkcioniraju. Najčešće korišten pristup u evaluiranju rada pravosuđa fokusira se upravo na statističke podatke koji se odnose na broj procesuiranih slučajeva, tzv. "stopu čišćenja predmeta" (odnos između novih i riješenih predmeta u određenom periodu), trajanje postupka i druge kvantitativne podatke.⁶

Adekvatna procjena rada pravosudnih institucija u BiH, ali i praćenje trendova u toj oblasti iz godine u godinu su otežani zbog nedostatka sveobuhvatnih i pouzdanih podataka koji se tiču procesuiranja koruptivnih krivičnih djela. Institucija u čijoj je nadležnosti, pored ostalog, unapređenje efikasnosti i kvaliteta rada pravosudnih institucija, ali i kontinuirano prikupljanje i analiza podataka u vezi s radom sudova i tužilaštava je VSTV, odnosno njegov Odjel za pravosudnu upravu. Podaci o procesuiranju krivičnih djela korupcije nisu dijelom

⁴ Za detalje o radnoj verziji sveobuhvatne metodologije vidjeti "Monitoring odgovora pravosuđa BiH na korupciju: pilot- izvještaj", (Analitika, 2017), Aneks I.

⁵ Podatke iz ovog dokumenta koji se odnose na 2015. godinu za potrebe ovog istraživanja osigurali su uposlenici Odjela za pravosudnu upravu VSTV-a (e-mail komunikacija sa Odjelom za pravosudnu upravu VSTV-a), 14. 4. 2017.

⁶ Vidjeti, npr., Antti Savela (ed.), *Evaluation of the Quality of Adjudication in Courts of Law: Principles and Proposed Quality Benchmarks, Quality Project of the Courts in the Jurisdiction of the Court of Appeal of Rovaniemi, Finland* (Rovaniemi: Rovaniemi Court of Appeal, 2006); Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Central Bank, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions – The 2016 EU Justice Scoreboard (Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2016).

izvještaja o radu ove institucije, ali im se može pristupiti formalnim putem, po osnovu aktuelnih zakona o slobodi pristupa informacijama. Ipak, i u slučaju pristupa tim podacima, uočen je problem nekonzistentnosti statistike u ovoj oblasti. To se vidi upoređivanjem pojedinih podataka iz izvještaja o monitoringu procesuiranja korupcije za 2015. i 2016. godinu Transparency Internationala BiH (u daljnjem tekstu: TIBiH) s podacima kojima raspolaže Centar za društvena istraživanja "Analitika". Iako je podatke u oba slučaja dostavila ista institucija, oni se u bitnim aspektima značajno razlikuju.⁷

Važno je naglasiti da je mogućnost upoređivanja stanja u pojedinim aspektima procesuiranja koruptivnih krivičnih djela u ovoj fazi ograničena samo na onaj obim podataka koje su u prethodnim godinama prikupljale i analizirale neke druge organizacije, kao npr. TIBiH.⁸ Tako se, npr., u 2015. godini bilježi rast u broju krivičnih prijava za krivična djela korupcije, koje su rezultirale pokrenutim istragama. Naime, u 2014. godini istrage su pokrenute na osnovu 32,22% ukupnog broja prijave, dok je u 2015. to bio slučaj sa 40,51% prijave. U 2015. se bilježi rast i u broju istraga koje su rezultirale podizanjem optužnice u odnosu na 2014. godinu, kada je 27,99% istraga završilo podizanjem optužnica, dok je naredne godine to bio slučaj sa 46,18% istraga.⁹

Stopa čišćenja predmeta u pravosudnim institucijama veoma je bitan poka-

zatelj njihove efikasnosti, jer nudi uvid u odnos između broja riješenih i novopristiglih predmeta korupcije u jednoj godini. Prema dostupnoj statistici, može se zaključiti da su tužilaštva u BiH tokom 2015. godine uspjela riješiti 82,06% predmeta od ukupnog priliva u toj godini. Statistika za sudove pokazuje da su od ukupnog priliva u 2015. godini uspjeli riješiti 104,24% predmeta korupcije. Iako ovaj procent ukazuje na pozitivan trend, ipak ga treba posmatrati u svjetlu strukture predmeta za koruptivna krivična djela u 2015. godini, koji su, barem kako pokazuje naš slučajni uzorak, uglavnom jednostavni predmeti sitne korupcije. Zasebna statistika za kompleksnije predmete vjerovatno bi dala znatno drugačiju sliku o stopi njihovog čišćenja.

Od ukupnog broja presuda za koruptivna krivična djela u 2015. godini, njih 40,64% je bilo osuđujuće. Ovakav, relativno nizak procent može se dovesti u vezu sa općepoznatim teškoćama u dokazivanju koruptivnih krivičnih djela, ali ni u kojem slučaju ne bi trebao djelovati obeshrabrujuće na tužioce u smislu oklijevanja u podizanju optužnica, odnosno olakog posezanja za zaključenjem sporazuma o priznanju krivnje sa optuženima. Također, vrijedi napomenuti da je u 2015. godini na tek 18% prvostepenih presuda za koruptivna krivična djela uložena žalba, što je svakako povezano s činjenicom da se, barem prema podacima iz našeg slučajnog uzorka, velika većina predmeta u ovoj oblasti okonča sporazumom o priznanju krivnje, odnosno

⁷ Naime, prema podacima koje je Transparency Internationalu dostavio VSTV-a, u 2015. godini doneseno je ukupno 105 sudskih odluka za krivična djela korupcije, od kojih su dva rješenja o obustavi postupka, a 103 presude. Sa druge strane, podaci koje su predstavnici VSTV-a ustupili Centru za društvena istraživanja "Analitika" govore o 219 pravosnažnih presuda iz oblasti korupcije u 2015. godini. Pritom je važno napomenuti da izvor za taj podatak nije bio Sistem za automatsko upravljanje predmetima (CMS), jer podatak o pravosnažnosti presuda nije obavezno polje u aplikaciji u CMS-u, već je to broj do kojeg je VSTV došao na osnovu informacija od nadležnih sudova.

⁸ Vidjeti više u Transparency International BiH, "Monitoring procesuiranja korupcije pred sudovima u tužilaštvima u Bosni i Hercegovini", Transparency International BiH, 2015.

⁹ Za podatke iz 2014. godine vidjeti Transparency International BiH, "Monitoring procesuiranja korupcije pred sudovima u tužilaštvima u Bosni i Hercegovini".

priznanjem optuženog na glavnom pretresu. Sa druge strane, 33,33% tih prvostepenih presuda je nakon žalbenog postupka bilo preinačeno ili vraćeno prvostepenom sudu na ponovni postupak.

Značajan pokazatelj kvaliteta i efikasnosti u postupanju sudova i tužilaštava svakako je i prosječno trajanje postupaka. S tim u vezi, VSTV je donio Pravilnik o vremenskim okvirima za postupanje po predmetima u sudovima i tužilaštvima u BiH (u daljnjem tekstu: Pravilnik), kojim se određuju kriteriji i metodologija za određivanje i praćenje poštivanja optimalnih i predviđenih rokova za rješavanje predmeta u pravosudnim institucijama.¹⁰ Prema Aneksu Pravilnika, optimalni rok za postupanje tužilaštava po predmetima za krivična djela korupcije iznosi 120 dana.¹¹ U 2015. godini postupci za koruptivna krivična djela u tužilaštvima u BiH su trajali u prosjeku 357 dana, što predstavlja značajno odstupanje od optimalnog roka predviđenog Pravilnikom VSTV-a. Sa druge strane, statistika za postupanje sudova u 2015. godini ukazuje na njihovo blagovremeno djelovanje u predmetima za koruptivna krivična djela, jer redovni i žalbeni postupak u tim predmetima traje u prosjeku 255 dana. Pravilnikom VSTV-a je, naime, predviđen optimalni rok od 140 dana za redovni krivični postupak, te 158 dana za postupak po žalbi.¹²

3. NEUJEDNAČENA PRAKSA U PROAKTIVNOJ TRANSPARENTNOSTI PRAVOSUDNIH INSTITUCIJA

Prema međunarodnim standardima, transparentnost javnih institucija u praksi podrazumijeva njihovu obavezu da građanima, osim pružanja podataka na zahtjev, samoinicijativno, odnosno proaktivno omoguće pristup informacijama od posebnog interesa za javnost¹³, kakve su svakako informacije o postupcima za koruptivna krivična djela. Zakonski okvir o slobodi pristupa informacijama u BiH ne obavezuje javne institucije na proaktivno objavljivanje podataka od javnog interesa, što se smatra značajnim ograničenjem u ostvarivanju prava na informaciju u BiH.¹⁴ Ipak, VSTV je u cilju usklađivanja prakse povodom proaktivnog objavljivanja sudskih i tužilačkih akata usvojio odgovarajuće smjernice, kojima je preporučeno objavljivanje potvrđenih optužnica i pravosudnih presuda od interesa za javnost na internetskim stranicama pravosudnih institucija.¹⁵ Uprkos tome, praksa pravosudnih institucija u BiH u ovom pogledu još uvijek je neujednačena.

Pored tužilaštava na čijim internetskim stranicama javnost lako može doći do potvrđenih optužnica¹⁶ ili informativnih sadržaja o njima¹⁷, postoje i ona koja nisu

¹⁰ Visoko sudsko i tužilačko vijeće BiH, "Pravilnik o vremenskim okvirima za postupanje po predmetima u sudovima i tužilaštvima u Bosni i Hercegovini – optimalni rokovi za rješavanje predmeta", str. 2.

¹¹ Visoko sudsko i tužilačko vijeće BiH, "Aneks Pravilnika o vremenskim okvirima za postupanje po predmetima u sudovima i tužilaštvima u Bosni i Hercegovini – optimalni rokovi za rješavanje predmeta: prečišćeni tekst", str. 44.

¹² Ibid., str. 48, 53.

¹³ Vidjeti, npr., Nermina Voloder, *Proaktivna transparentnost u BiH: Od principa do prakse* (Sarajevo: Analitika – Centar za društvena istraživanja, 2016), str. 23.

¹⁴ Ibid.

¹⁵ Visoko sudsko i tužilačko vijeće BiH, Smjernice za objavljivanje tužilačkih i sudskih odluka na službenim web stranicama (Sarajevo: Visoko sudsko i tužilačko vijeće BiH, februar 2014).

¹⁶ Kantonalno tužilaštvo Kantona Sarajevo, Kantonalno tužilaštvo Zeničko-dobojskoga kantona, Okružno tužilaštvo Banja Luka, Okružno tužilaštvo u Istočnom Sarajevu, Tužilaštvo Brčko distrikta BiH.

¹⁷ Tužilaštvo BiH, Kantonalno tužilaštvo Srednjobosanskoga kantona, Kantonalno tužilaštvo Zapadnohercegovačkoga kantona, Okružno tužilaštvo u Bijeljini.

ažurna u njihovom objavljivanju¹⁸, te tužilaštva koja ih, uprkos za to predviđenom prostoru na internetskoj stranici, uopće ne objavljuju¹⁹.

Ovakav nesklad u praksi javlja se i kod proaktivnog objavljivanja pravosnažnih presuda od strane sudova u BiH. Dok, npr., Sud BiH na svojoj naslovnoj stranici jasno uočljivim prostorom predviđenim za pregled sudske prakse omogućava javnosti olakšan pristup presudama od šireg interesa, većina sudova na svojim web-stranicama ne objavljuje pravosnažne presude, a samo nekolicina njih na internetu objavljuje informativne sadržaje o presudama od interesa za javnost, i to u obliku saopćenja o predmetu.²⁰

4. UOČENI NEDOSTACI U SADRŽAJU SUDSKIH I TUŽILAČKIH AKATA²¹

Kao što je već navedeno u uvodnom dijelu, posebna vrijednost istraživanja na kojem se ovaj dokument zasniva ogleda se u analizi kvaliteta rada pravosudnih institucija u BiH u oblasti koruptivnih krivičnih djela, na slučajnom uzorku od 50 pravosnažno okončanih predmeta iz te oblasti iz 2015. godine.

Ishod krivičnog postupka u velikoj mjeri zavisi od kvaliteta činjeničnog opisa djela

u optužnici. Analizom optužnica iz uzorka uočeno je da je upravo sačinjavanje činjeničnog opisa djela ponajveći izazov za tužioce. Naime, identificirana je praksa njegovog opterećivanja gomilanjem činjenica i okolnosti koje su bez krivičnog značaja, čime ovaj dio optužnice postaje teško razumljiv, što dalje dovodi i do usložnjavanja dokaznog postupka na glavnom pretresu.²² Osim toga, činjenični opisi u pojedinim optužnicama nisu sadržavali odgovarajuće reference na propise kojima se upotpunjuje norma blanketnog krivičnog djela o kojem je riječ. Naime, blanketne norme čine opći okvir za kažnjavanje, ali da bi bile primijenjene, u pravilu moraju biti upotpunjene normom sadržanom u drugom propisu.²³

Presude koje su bile predmet analize često su sadržavale obrazloženja u kojima su izostajali razlozi za osnovne činjenične i pravne zaključke suda. Osim toga, u velikom broju presuda su izostavljeni razlozi koji se odnose na utvrđenje postojanja dovoljno dokaza o krivnji optuženog. U najvećem broju slučajeva sud je zapravo samo taksativno nabrajao dokaze koje je tužilac iznio na ročištu, bez navođenja njihovog sadržaja u svrhu potkrepljenja zaključka o postojanju dovoljno dokaza o krivnji optuženog.²⁴ Ovo se posebno odnosi na predmete okončane sporazumom o priznanju krivnje, te predmete u

¹⁸ Kantonalno tužilaštvo Kantona 10, Kantonalno tužilaštvo Unsko-sanskoga kantona, Kantonalno tužilaštvo Posavskoga kantona, Okružno tužilaštvo u Doboju.

¹⁹ Kantonalno tužilaštvo Tuzlanskoga kantona, Okružno tužilaštvo u Trebinju, a Kantonalno tužilaštvo Hercegovačko-neretvanskoga kantona objavljuje isključivo potvrđene optužnice za opći kriminalitet.

²⁰ Za detaljnije informacije o pravosudnim institucijama koje (ne) primjenjuju princip proaktivne transparentnosti vidjeti više u "Monitoring odgovora pravosuđa BiH na korupciju: pilot-izvještaj", (2017), str. 14.

²¹ Ovaj dio teksta dijelom je zasnovan na osvrtu Ljiljane Filipović naslovljenom *Kvalitet optužnica i presuda u Bosni i Hercegovini kao faktor efikasnog procesuiranja krivičnih djela korupcije*, (Sarajevo: Analitika - Centar za društvena istraživanja, 2017) a dijelom na zapažanjima koja su predstavljena u izvještaju "Monitoring odgovora pravosuđa na korupciju: pilot-izvještaj" (Analitika, 2017)

²² Ljiljana Filipović, *Kvalitet optužnica i presuda u Bosni i Hercegovini kao faktor efikasnog procesuiranja krivičnih djela korupcije*, (2017), str. 22.

²³ "Monitoring odgovora pravosuđa BiH na korupciju: pilot-izvještaj", (2017), str. 28.

²⁴ Filipović, *Kvalitet optužnica i presuda u Bosni i Hercegovini kao faktor efikasnog procesuiranja krivičnih djela korupcije*, (2017), str. 25.

kojima je optuženi priznao izvršenje krivičnog djela na glavnom pretresu.²⁵

Pored toga, u analiziranim presudama uočeno je i povremeno kršenje načela neposrednosti, koje u krivičnom postupku podrazumijeva obavezu suda da presudu zasniva samo na onim činjenicama i dokazima koji su izvedeni na glavnom pretresu. Drugim riječima, ako su se dokazi koji su prikupljeni u fazi istrage željeli iskoristiti za fazu donošenja presude, te je dokaze bilo neophodno ponoviti na glavnom pretresu, što u nizu predmeta iz ovog uzorka nije bio slučaj.²⁶

Zapaženi su i slučajevi bitnih povreda krivičnog postupka, u kojima izreke osuđujućih presuda nisu sadržavale pravne kvalifikacije iz kojih bi bilo vidljivo za koja su krivična djela optužene osobe oglasene krivim, uprkos obavezi suda da prilikom izricanja presude navede zakonski naziv krivičnog djela za koje se optuženi osuđuje. Ovakav propust ozbiljno krši pravo optuženog da tačno zna za koje je krivično djelo osuđen. Također, takav propust suda gotovo nužno dovodi do ukiđanja presude, što svakako može imati i bitne implikacije na dužinu postupka.²⁷

Nedostaci se javljaju i u pogledu odmjeravanja kazne optuženima. Oni se ogleđaju u propuštanju suda da navede koje je okolnosti cijenio olakšavajućim ili otežavajućim, te zbog čega je izrekao blažu kaznu od one propisane zakonom, odnosno uslovnu osudu.²⁸ U pojedinim slučajevima u kojima se presude odnose na više osoba, sudovi su propustili cijeniti okolnosti od utjecaja na odmjeravanje kazne u odnosu na svaku optuženu osobu poje-

dinačno. Time se ne ispunjava zakonski princip individualizacije sankcije, a može ukazivati i na to da relevantne okolnosti uopće nisu adekvatno ocijenjene.²⁹

Zabilježeni su i slučajevi nedostatne argumentacije od strane suda u kontekstu (ne)obavezivanja optuženih osoba na naknadu troškova postupka. Naime, u pojedinim predmetima nije obrazloženo zašto je sud optužene osobe oslobodio obaveze da naknade troškove postupka, uprkos njihovom dobrom imovinskom stanju i činjenici da su osuđeni upravo za službenička krivična djela. Također, argumentacija je izostala i u slučaju kada je sud obavezao optuženog na naknadu troškova postupka, uprkos prihvatanju da je lošeg imovinskog stanja, za šta, sa druge strane, uopće nisu bili izloženi dokazi.³⁰

Generalno je ocijenjeno da je većina presuda iz uzorka pravosnažnost stekla isključivo jer na njih nisu bile uložene žalbe. U suprotnom, te bi presude vjerovatno bile pobijane u žalbenom postupku.³¹

5. ZAKLJUČNA RAZMATRANJA

Borba pravosudnih institucija protiv korupcije u BiH u generalnom smislu ne ocjenjuje se adekvatnom, posebno u kontekstu kaznene politike koja ne djeluje odvraćajuće na buduće počiniocima krivičnih djela korupcije. Osim toga, pouzdani i sistematični podaci o procesuiranju korupcije u bosanskohercegovačkom pravosuđu još uvijek nedostaju. Kako bi istraživanja i monitoring trendova u ovoj oblasti bili redovni, cjeloviti i zasnovani na

²⁵ "Monitoring odgovora pravosuđa BiH na korupciju: pilot- izvještaj", (2017), str. 29-30.

²⁶ Ibid., str. 30.

²⁷ Ibid., str. 31.

²⁸ Filipović, *Kvalitet optužnica i presuda u Bosni i Hercegovini kao faktor efikasnog procesuiranja krivičnih djela korupcije*, (2017), str. 26.

²⁹ "Monitoring odgovora pravosuđa BiH na korupciju: pilot- izvještaj", (2017), str. 32.

³⁰ Ibid., str. 33.

³¹ Filipović, *Kvalitet optužnica i presuda u Bosni i Hercegovini kao faktor efikasnog procesuiranja krivičnih djela korupcije*, (2017), str. 24.

vjerodostojnim podacima, prije svega je neophodno osigurati ujednačavanje zvančnih statističkih podataka za ovaj korpus krivičnih djela. Pored toga, imajući u vidu teškoće u dokazivanju kompleksnijih predmeta korupcije, te njihovo u pravilu duže trajanje od predmeta sitne korupcije, bilo bi uputno započeti s praksom odvojenog evidentiranja statističkih podataka za tu kompleksniju vrstu predmeta.

U svrhu uštede vremena potrebnog za procesuiranje formalnih zahtjeva za pristup informacijama, te omogućavanja zainteresiranoj javnosti uvida u praksu pravosuđa BiH u procesuiranju korupcije, pravosudne bi institucije trebale dosljednije implementirati proaktivnu transparentnost, predviđenu odgovarajućim Smjernicama VSTV-a.

Na osnovu rezultata ovog pilot-istraživanja, a posebno na osnovu uvida u sudsku praksu iz oblasti korupcije, sumarno je moguće zaključiti da svakako ima mjesta za poboljšanje pristupa pravosudnih institucija u postupanju povodom ovih za društvo

izuzetno važnih predmeta. Rezultati analize sudskih i tužilačkih akata ukazuju na to da sudovi i tužilaštva pri postupanju povodom predmeta korupcije više pažnje posvećuju formi nego suštini. Najveći problemi u sadržaju pravosudnih akata analiziranih u ovom krugu istraživanja odnose se upravo na najvažniji aspekt presuđivanja – argumentaciju i obrazloženje presuda, ali i izrečenih krivičnopravnih sankcija. Pritom vrijedi naglasiti i to da je većina prvostepenih presuda iz ovog uzorka, koje su se u pravilu odnosile na jednostavnije predmete sitne korupcije, sadržavala propuste koji u pravilu predstavljaju bitne povrede odredaba krivičnog postupka, a koje nisu otklonjene jer postupak u pravilu nije nastavljen na drugom stepenu. S tim u vezi, s obzirom na nezadovoljavajući kvalitet optužnica i presuda iz uzorka ovog istraživanja, svakako je potrebno usmjeriti dodatne napore u dizajniranju specifičnih obuka o vještini pisanja optužnica i presuda za nosioce pravosudnih funkcija u BiH, a koje bi bile fokusirane prvenstveno na otklanjanje propusta i nedostataka uočenih u praksi.

Ova publikacija objavljena je u okviru projekta “Integritet kroz pravdu: neovisni monitoring civilnog društva i procjena pravosudnog odgovora na korupciju”, koji zajednički implementiraju Centar za društvena istraživanja Analitika i Balkanska istraživačka regionalna mreža (BIRN).

Ova publikacija je urađena uz pomoć Evropske unije. Sadržaj ove publikacije je isključiva odgovornost Centra za društvena istraživanja Analitika i ni u kom slučaju ne predstavlja stanovišta Evropske unije.

Ovaj projekat finansira
Evropska unija

Za više informacija
kontaktirajte:

Analitika – Centar za
društvena istraživanja
www.analitika.ba
info@analitika.ba

Copyright © 2017
Analitika – Centar za
društvena istraživanja,
sva prava pridržana.